

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Біолого-екологічний факультет

Кафедра зоології та екології

ПП. 5.4В Соціальна екологія

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки _____ магістр_____

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Дніпро

2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Дніпровський національний університет ім. О.Гончара

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: проф. Жуков О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зоології та екології

Протокол від. “16” травня 2017 року № 9

Завідувач кафедри зоології та екології

_____ (О.Є. Пахомов)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 101 – Екологія
(шифр, назва)

Протокол від. “16” червня 2016 року № 16

Голова _____ (О. Є. Пахомов)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою біолого-екологічного факультету
(шифр, назва)

Протокол від. 23 червня 2017 року № 7

Голова _____ (О. В. Севериновська)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення закономірностей взаємовідносин суспільства та природи, практичне спрямування теоретичних висновків про збалансованість взаємодії природи та суспільства..

Завдання:

- визначення ролі людини як природно-суспільної істоти, яка живе в природі, створеній таким чином, який не міг би бути плодом людської свідомості, і в якій всі форми органічного та неорганічного світу становлять непорушну єдність, з якою людина пов'язана нерозривними узами;
- розкрити сутність життєвого середовища людини, яке складається з наперед заданих природних умов і обставин, що виникли без додання до них людської праці, а також з умов і обставин, створених людською діяльністю;
- встановити можливості розвитку соціотехнічних систем, які виникають як результат людської здатності осмислення і творчості, необмежені, природні ж ресурси обмежені, а деякі й не відновлюванні;
- обґрунтування використання природи людиною як обмежену необхідність підтримувати екологічну рівновагу в даному просторі і часі та причини екологічних проблем, які виникають через неузгодженість біосфери, техносфери і соціосфери;
- методологічне висвітлення швидкого і всеосяжного технологічного розвитку, яке супроводжується зростанням можливостей порушення екологічної рівноваги за умов того, що природа сама не може звільнитися від його негативного впливу за допомогою саморегуляції, тому для цього необхідні дії суспільства щодо збереження та захисту природного середовища;
- обґрунтування взаємозв'язку між станом екосистеми людини, концепцією і цілями суспільного розвитку та якістю життя людських спільнот і окремої людини;
- висвітлення екологічних проблем, які мають глобальний характер, а всі суспільства, що є складовими частинами людства в цілому, що існує на Землі, стоять перед лицем небезпеки, викликані порушенням екологічної рівноваги, тому присвоєння людиною природи як в локальному, так і в глобальному плані має відповідати екологічним можливостям;
- визначення некритичного присвоєння природи, що потребує розвитку екологічної свідомості і розуміння того, що нехтування екологічними закономірностями життя природи веде до руйнування біологічної системи, від якої залежить життя людини на Землі;
- встановити, що між людською природним середовищем життя і його трудовим середовищем існує зв'язок, який проявляється через можливість порушення екологічної рівноваги та яку слід підтримувати виробленням концепції системи захисту як природного, так і трудового середовища;
- встановити зв'язок між концепцією захисту життєвого середовища людини в окремих спільнотах і їх суспільно-економічними системами, але не тільки між ними, але й системами цінності, а також культурно-духовним розвитком.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, об'єкт, цілі та завдання соціальної екології;
- класичні методи збору, збереження і обробки інформації в соціальній екології;
- закони соціальної екології;
- концепцію стійкого розвитку України;
- рівноважні і нерівноважні системи;
- питання екологічної культури та етики;
- енергетичні процеси в екосистемах;
- екологічне Право;
- біологічну продуктивність екосистем.
-

ВМІТИ:

- давати глибоку оцінку екологічних негативних наслідків на рівні глобальних і регіональних проблем;
- застосовувати в практичній роботі необхідні знання для реалізації основних напрямків державної політики України з питань охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки..

1. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ – «ЛЮДИНА-СУСПІЛЬСТВО-ПРИРОДА».**

Тема 1. Об'єкт, методи, етапи і задачі соціальної екології.

Тема 2. Релігійні і класово-економічні причини екологічної кризи.

Тема 3. Сучасна екологічна криза і глобальні екологічні проблеми.

Тема 4. Соціально-природний прогрес та екологічне суспільство.

Змістовий модуль 2. ЗАКОНИ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЇ. КОНЦЕПЦІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

Тема 5. Методологічні принципи соціальної екології

Тема 6. Закони соціальної екології і основні екологічні закони.

Тема 7. Концепція стійкого розвитку.

Тема 8. Нормативно-правові аспекти охорони навколишнього середовища.

Міжнародне право в області охорони навколишнього середовища.

Тема 9. Державна система екологічного моніторингу. Моделювання і прогнозування в екології.

Тема 10. Стратегія і тактика гармонійного розвитку виробничого та природо-ресурсного потенціалу.

Змістовий модуль 3. ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ.

Тема 11. Екологічна етика і екологічний гуманізм.

Тема 12. Екологічне значення науки і техніки.

Тема 13. Принципи взаємодії суспільства та природи.

Тема 14. Екологічний рух «Зелені». Цілі і задачі.

Тема 15. Біосфера як область взаємодії суспільства та природи, специфіка взаємодії.

Змістовий модуль 4. СТРУКТУРА ЕКОСИСТЕМ І ПРОЦЕСИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В НИХ.

Тема 16. Біологічна продуктивність екосистем та екологічні сукцесії.

Тема 17. Структура і функції екосистем і енергетичні процеси в них.

Тема 18. Рівноважні і нерівноважні системи.

Тема 19. Інварайментальна соціологія.

Тема 20. Методи соціальної екології.

Тема 21. Екологічна свідомість як основа вирішення екологічних проблем.

Тема 22. Проблеми оптимізації та гармонізації системи «суспільство-природа».

Тема 23. Природа та соціальне буття людини.

Тема 24. Механізм реалізації основних напрямків державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Рекомендована література

1. Ситаров В.А., Пустовойтов В.В. Учеб.пособие.- М.: Академия, 2000.
2. Сытник К.М., Брайон А.В., Гордецкий А.Н. Биосфера, экология, охрана природы: Справочное пособие. – К.: Наукова думка, 1987.
3. Экологическая альтернатива/ Под ред. М.Я. Лемешева. - М.: Прогресс, 1990.
4. Губский Ю.И., Долгосабуров В.Б., Храпак В.В. Химические катастрофы и экология. - К.: Здоровье, 1993.
5. Философские проблемы глобальной экологии/ Под ред. Е.Т. Фадеева, А.А. Горелова, Л.П. Киященко, В.Н. Лось. – М.: Наука, 1983.
6. Чернобыльская катастрофа/ Под ред. В.Г. Барьяхтара. - К.: Наукова думка, 1995.
7. Білявський Г.О., Падун М.М., Фуруй Р.С. Основи загальної екології: Підручник. - К.: Либідь, 1995.
8. Агаджанян Н. А., Торшин В. И. Экология человека. Избранные лекции. –М., 1994.
9. Агаджанян Н. А. и др. Интегральная антропология и экология человека: области взаимодействия. - М., Гидрометеоиздат, 1995.
10. Агесс П. Ключи к экологии. - Л., 1982.
11. Александрова Р. А., Смолянов А. В. Экология и мораль. - М., 1984.
12. Баранова В. И. Отношение к природе нравственно- активной личности // Экология, культура, образование. - М., 1989.
13. Бганба-Церера В. Р. Становление экологической этики: проблемы и перспективы. - М., 1992.
14. Гирусов Э. В. Основы социальной экологии. - М., 1998.
15. Глазачев С. Н., Козлова О. Н. Экологическая культура. - М., 1997.
16. Захаров А. А. Религия и экологический кризис. – М., 1990.
17. Красилов В. А. Охрана природы: принципы, проблемы, приоритеты. - М., 1992.
18. Маркович Д. Ж. Социальная экология. - М., 1991.
19. Моисеев И. И. Устойчивое развитие и экологическое образование// Философские аспекты социальной экологии. - М., 1996.
20. Прохоров Б.Б. Экология человека: эволюционный аспект Эволюционная и историческая антропоэкология. - М., 1994.
21. Реймерс И. Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы.-М., 1994.
2. http://otherreferats.allbest.ru/ecology/00208563_0.html
3. <http://www.bibliotekar.ru/ecologia-5/81.htm>